Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTES ELEANORAS ŠARPSTONES
[*ELEANOR SHARPSTON*] SECINĀJUMI,
sniegti 2016. gada 19. janvārī[1]

Lieta C-361/14 P

Eiropas Komisija
pret

***Peter McBride*u.c.**

Apelācija — LESD 266. panta interpretācija — Padomes Lēmuma 97/413/EK 4. panta 2. punkts — Resursu saglabāšanas pasākumi un zivsaimniecības nozares pārstrukturēšana — Pieprasījumi drošības tilpības palielināšanai — Komisijas Lēmuma 2003/245/EK, ar kuru noraidīti drošības tilpības palielināšanas pieprasījumi, atcelšana, ko veikusi Vispārējā tiesa — Kompetence un juridiskais pamats jaunu lēmumu pieņemšanai — Jaunu lēmumu, ar kuriem noraidīti drošības tilpības palielināšanas pieprasījumi, atcelšana, ko veikusi Vispārējā tiesa

1. Eiropas Komisija pārsūdz Vispārējās tiesas spriedumu[2], ar kuru atcelti vienpadsmit Komisijas 2010. gada 13. jūlijā pieņemtie lēmumi (turpmāk tekstā – "2010. gada lēmumi"), ar kuriem Komisija (atkārtoti) noraidījusi Īrijas 2001. gada 14. decembrī iesniegtos pieprasījumus (turpmāk tekstā – "sākotnējais pieteikums"), atsevišķu kuģu īpašnieku vārdā lūdzot palielināt to zvejas kuģu atļauto ražošanas jaudu saistībā ar drošības mērķu nolūkā veiktiem uzlabojumiem (turpmāk tekstā – "drošības tonnāžas palielināšana"). Šie pieprasījumi tika iesniegti saskaņā ar Padomes Lēmuma 97/413/EK 4. panta 2. punktu[3].

2. Šī lieta ir gara un sarežģīta stāsta turpinājums[4]. Komisija 2003. gada 4. aprīlī pieņēma Lēmumu 2003/245/EK[5] (turpmāk tekstā – "sākotnējais lēmums"), reaģējot uz Īrijas sākotnējo pieteikumu. Kuģu īpašnieki, kuru pieprasījumi par drošības tonnāžas palielināšanu tika noraidīti, cēla Vispārējā tiesā prasības par šī lēmuma atcelšanu, apstrīdot šo lēmumu lietā *Boyle* u.c.[6]. Vispārējā tiesa atcēla sākotnējo lēmumu daļā, kurā tas attiecās uz vairākiem kuģiem, bet četras prasības noraidīja kā nepieņemamas. Trīs no šiem kuģu īpašniekiem sekmīgi pārsūdzēja šo lēmumu: lietā *Flaherty* u.c.[7] Tiesa atcēla Vispārējās tiesas spriedumu daļā par pieņemamību un paplašināja apjomu, kurā atcelts sākotnējais lēmums, attiecinot to uz šajā tiesvedībā iesaistītajiem kuģiem.

1 — Oriģinālvaloda – angļu.

2 — Spriedums *McBride* u.c./Komisija, no T-458/10 līdz T-467/10 un T-471/10, EU:T:2014:249 (turpmāk tekstā – "pārsūdzētais spriedums" vai "*McBride* u.c.").

3 — 1997. gada 26. jūnija Lēmums Nr. 97/413/EK par Kopienu zvejniecības nozares pārstrukturēšanas mērķiem un detalizētiem noteikumiem laika posmam no 1997. gada 1. janvāra līdz 2001. gada 31. decembrim, lai panāktu pastāvīgu līdzsvaru starp resursiem un izmantošanu (OV L 175, 27. lpp.).

4 — Lai iegūtu pilnīgāku informāciju, skat. tālāk 33.–44. punktu.

5 — Komisijas 2003. gada 4. aprīļa lēmums par Komisijas saņemtajiem pieteikumiem palielināt DVP IV mērķus, lai uzlabotu drošību, navigāciju jūrā, higiēnu, preču kvalitāti un darba apstākļus kuģiem, kuru garums ir lielāks par 12 metriem (OV L 90, 48. lpp.). Ar minētā lēmuma 2. pantu Komisija akceptēja 29 pieprasījumus par ražošanas jaudas pieaugumu, kas rodas tikai drošības uzlabojumu rezultātā saskaņā ar Lēmuma 97/413 4. panta 2. punktu, un noraidīja 80 citus šādus pieprasījumus, tostarp tos, saistībā ar kuriem tika uzsākta tiesvedība.

6 — Spriedums *Boyle* u.c./Komisija, no T-218/03 līdz T-240/03, EU:T:2006:159 (turpmāk tekstā – "*Boyle* u.c.").

7 — Spriedums *Flaherty* u.c./Komisija, no C-373/06 P, C-379/06 P un C-382/06 P, EU:C:2008:230 (turpmāk tekstā – "*Flaherty* u.c.").

3. 2010. gada 13. jūlijā Komisija pieņēma 2010. gada lēmumus, lai izpildītu savus pienākumus saskaņā ar LESD 266. pantu, proti, izpildītu spriedumu lietā *Boyle* u.c. un spriedumu lietā *Flaherty* u.c. Tā kā pa to laiku bija zudis sākotnējā lēmuma juridiskais pamats[8], tad 2010. gada lēmumi tika pieņemti, balstoties uz *ad hoc* juridisko pamatu. Tie tika apstrīdēti Vispārējā tiesā lietā *McBride* u.c., kurā tika taisīts pārsūdzētais spriedums.

4. Vispārējā tiesa ir atcēlusi 2010. gada lēmumus. To darot, tā nošķīra Komisijas pienākumu saskaņā ar LESD 266. pantu un šīs iestādes kompetenci pieņemt 2010. gada lēmumus. Vispārējā tiesa nosprieda, ka Komisijai nebija vajadzīgās kompetences. Tādējādi tai bija jānoraida sākotnējais pieteikums daļā, kurā tas attiecās uz atbildētājiem šajā apelācijas instancē izskatāmajā lietā.

5. Vispārējās tiesas spriedumā uzdoti nozīmīgi jautājumi, kas pārsniedz zivsaimniecības nozares ietvarus. Kādi ir ES iestādes pienākumi saskaņā ar LESD 266. pantu? Vai, vērtējot 2010. gada lēmumu juridisko pamatu, Tiesai būtu jāpiemēro principi, kas izriet no judikatūras par Eiropas Ogļu un tērauda kopienu (turpmāk tekstā – "EOTK"), it īpaši no sprieduma *SP* u.c.[9] un sprieduma *ArcelorMittal*[10]? Ja nav jāpiemēro, tad kā būtu risināms jautājums par atbilstošu juridisko pamatu?

Atbilstošās tiesību normas

Līgums par Eiropas Savienību

6. Saskaņā ar LES 5. panta 1. punktu Savienības kompetenču robežas nosaka kompetences piešķiršanas princips. Saskaņā ar šo principu Savienība darbojas tikai to kompetenču robežās, kuras tai Līgumos piešķīrušas dalībvalstis, lai sasniegtu 5. panta 2. punktā paredzētos mērķus.

7. Tāpat LES 13. panta 2. punktā paredzēts, ka katra iestāde darbojas saskaņā ar Līgumos noteiktajām pilnvarām un atbilstīgi tajos izklāstītajām procedūrām, nosacījumiem un mērķiem.

Līgums par Eiropas Savienības darbību

8. LESD 263. pantā paredzēts, ka Eiropas Savienības Tiesa izskata jautājumus par to, cik likumīgi ir leģislatīvie akti, kā arī iestāžu, tostarp Komisijas, pieņemtie tiesību akti.

9. LESD 264. panta pirmajā daļā ir noteikts, ka, ja prasība ir pamatota, Tiesa attiecīgo tiesību aktu pasludina par spēkā neesošu.

10. LESD 266. pantā paredzēts, ka iestādei, kuras pieņemtie akti ir pasludināti par spēkā neesošiem, ir jāveic vajadzīgie pasākumi, lai pildītu Tiesas spriedumu. Šis pienākums neiespaido nekādus Savienības ārpuslīgumiskos pienākumus novērst jebkādu kaitējumu, ko radījušas Savienības iestādes vai to darbinieki, pildot savus pienākumus.

8 — Skat. tālāk 25. un 26. punktu.

9 — Spriedums lietā *SP* u.c./Komisija, T-27/03, T-46/03, T-58/03, T-79/03, T-80/03, T-97/03 un T-98/03, EU:T:2007:317 (turpmāk tekstā – "*SP* u.c.").

10 — Spriedums lietā *ArcelorMittal Luxembourg*/Komisija un Komisija/*ArcelorMittal Luxembourg* u.c., C-201/09 P un C-216/09 P, EU:C:2011:190 (turpmāk tekstā – "*ArcelorMittal*").

Pārskats par kopējo zivsaimniecības politiku

11. Zveju ES ūdeņos reglamentējošais tiesību normu kopums ir sarežģīts un plašs [11]. Turpinājumā sniegts īss un neizsmeļošs kopsavilkums, kura vienīgais mērķis ir atspoguļot leģislatīvo kontekstu.

12. 1970. gadā Padome pieņēma tiesību aktus, izveidojot kopīgu zivsaimniecības produktu tirgus organizāciju [12]. Pati Kopējā zivsaimniecības politika (turpmāk tekstā – "KZP") tika izveidota 1983. gadā [13]. Vēlāk tā vairākkārt grozīta.

13. Kad Īrija 2001. gada 14. decembrī iesniedza sākotnējo pieteikumu, attiecīgie noteikumi bija atrodami Padomes Regulā (EEK) Nr. 3760/92 [14]. Šajā regulā bija mēģināts risināt to, kas bija izvērties par nopietnu nelīdzsvarotību starp dalībvalstu flotes zvejas kapacitāti un pieejamajām zvejas iespējām.

14. Toreizējā Kopienas struktūrpolitika zivsaimniecības nozarē tika organizēta, pamatojoties uz Daudzgadu vadības programmām (turpmāk tekstā – "DVP"), kas definētas Padomes Regulas (EEK) Nr. 4028/86 [15] 2. pantā. Tajās tika noteikti zvejas flotes lieluma samazināšanas mērķi [16]. Lai veicinātu strukturālas pārmaiņas zivsaimniecības nozarē KZP pamatnostādņu ietvaros, Komisija tika pilnvarota piešķirt finansiālu atbalstu pasākumiem, tostarp zvejas flotes pārstrukturēšanai, atjaunošanai un modernizēšanai [17]. Šīs politikas paspārnē tika pieņemts Padomes Lēmums 97/413, ar kuru tika pamatots sākotnējais pieteikums.

15. Tomēr divdesmitā gadsimta deviņdesmito gadu beigās bija kļuvis skaidrs, ka reformētā KZP neapturēja zivju krājumu samazināšanos Kopienas ūdeņos [18]. Komisija nolēma, ka DVP IV mērķi bija pārāk pieticīgi. Tā ierosināja, ka Lēmuma 97/413 (un DVP IV) darbība būtu jāpagarina par vienu gadu līdz 2002. gada 31. decembrim, lai dotu laiku apsvērt flotes politikas nākotni. Tajā pašā laikā Komisija ieteica, ka būtu jāievieš pasākumi, kas nodrošinātu lielāku DVP IV efektivitāti tās piemērošanas termiņa pagarinājuma laikā. Viens no šādiem pasākumiem bija novērst iespēju iegūt drošības tonnāžas palielināšanu [19].

16. Padomes Regulā (EK) Nr. 2371/2002 [20], ar kuru tiek atcelta un aizstāta Regula Nr. 101/76 un Regula Nr. 3760/92, tika realizētas politikas izmaiņas. Pašreizējā nostāja tiek reglamentēta Regulā (ES) Nr. 2015/812 [21] un Regulā (ES) Nr. 1380/2013 [22].

11 — Skat. priekšvārdu Lordu palātas Eiropas komitejas 2007.–2008. gada sesijas 21. ziņojumam [*House of Lords European Committee 21st Report of Session 2007–08*] "The progress of the common fisheries policy", I sēj. (*HL Paper* 146-I).

12 — Padomes 1976. gada 19. janvāra Regula (EEK) Nr. 101/76, ar ko nosaka kopējo struktūrpolitiku zivrūpniecībai (OV L 20, 19. lpp.).

13 — Padomes 1983. gada 25. janvāra Regula (EEK) Nr. 170/83, ar ko izveido Kopienas zivsaimniecības resursu saglabāšanas un apsaimniekošanas sistēmu (OV L 24, 1. lpp.).

14 — 1992. gada 20. decembra Regula, ar ko izveido Kopienas zivsaimniecības un akvakultūras sistēmu (OV L 389, 1. lpp.).

15 — 1986. gada 18. decembra Regula par Kopienas pasākumiem, lai uzlabotu un pielāgotu struktūras zivsaimniecības un akvakultūras nozarē (OV L 376, 7. lpp.).

16 — Par šo pasākumu ierobežotiem panākumiem skat. Komisijas paziņojumu presei IP-96-444.

17 — Regulas Nr. 4028/86 1. panta a) apakšpunkts.

18 — Skat., piemēram, Neatkarīgu ekspertu grupas, kuras uzdevums ir konsultēt Eiropas Komisiju par ceturtās paaudzes Daudzgadu vadības programmām, 1996. gada 28. marta ziņojumu, dēvēts arī par "*Lassen* ziņojumu".

19 — Lai iegūtu pilnīgāku ainu, skat. Komisijas Priekšlikumu Padomes lēmumam, ar ko groza Padomes Lēmumu 97/413/EK par mērķiem un sīki izstrādātiem noteikumiem Kopienas zivsaimniecības nozares pārstrukturēšanai laikā no 1997. gada 1. janvāra līdz 2001. gada 31. decembrim, lai panāktu ilgtspējīgu līdzsvaru starp resursiem un to izmantošanu, COM(2001) 322, galīgā redakcija (OV C 270, 79. lpp.). Lēmuma 97/413 4. panta 2. punkts tika atcelts ar Padomes Lēmumu 2002/70/EK; skat. tālāk 25. punktu.

20 — 2002. gada 20. decembra Regula par zivsaimniecības resursu saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu saskaņā ar kopējo zivsaimniecības politiku (OV L 358, 59. lpp.).

21 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 20. maija Regula (ES) Nr. 2015/812, ar ko groza Padomes Regulas (EK) Nr. 850/98, (EK) Nr. 2187/2005, (EK) Nr. 1967/2006, (EK) Nr. 1098/2007, (EK) Nr. 254/2002, (EK) Nr. 2347/2002 un (EK) Nr. 1224/2009 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1379/2013 un (ES) Nr. 1380/2013 attiecībā uz izkraušanas pienākumu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1434/98 (OV L 133, 1. lpp.).

22 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 11. decembra Regula (ES) Nr. 1380/2013 par kopējo zivsaimniecības politiku un ar ko groza Padomes Regulas (EK) Nr. 1954/2003 un (EK) Nr. 1224/2009 un atceļ Padomes Regulas (EK) Nr. 2371/2002 un (EK) Nr. 639/2004 un Padomes Lēmumu 2004/585/EK (OV L 354, 22. lpp.).

Regula Nr. 3760/92

17. Regulas Nr. 3760/92 mērķis bija aprakstīts kā ūdeņu dzīvo resursu un akvakultūras saglabāšanas un aizsardzības sistēmas izveidošana [23].

18. I sadaļā bija ietverti noteikumi par piekļuvi ūdeņiem un resursiem. II sadaļas (turpmāk tekstā – "Zvejas darbības pārvaldība un uzraudzība") vienīgā norma bija 11. pants, kurā norādīts: "Ņemot vērā I sadaļu, uz vairākiem gadiem un pirmo reizi ne vēlāk kā 1994. gada 1. janvārī Padome, rīkojoties saskaņā ar Līguma 43. pantā noteikto procedūru, nosaka Kopienu zivsaimniecības nozares pārstrukturēšanas mērķus un sīki izstrādātus noteikumus nolūkā sasniegt ilgtspējīgu līdzsvaru starp resursiem un to izmantošanu. Šādā pārstrukturēšanā katrā atsevišķā gadījumā tiek ņemtas vērā iespējamās ekonomiskās un sociālās sekas un dažādu zvejas reģionu īpatnības." Ar III sadaļas ("Vispārīgie noteikumi") 17. pantu ir izveidota Zivsaimniecības un akvakultūras pārvaldības komiteja, savukārt 18. pantā noteikta procedūra, kādā Komisija īstenošanas pasākumu projektu pirms tā pieņemšanas iesniedz izskatīšanai komitejā.

Padomes Regula (EK) Nr. 2792/99

19. Ar Padomes Regulu (EK) Nr. 2792/99 [24] tika ieviesta sistēma visiem struktūrpasākumiem zivsaimniecības nozarē. Tika paredzēta finanšu palīdzība KZP ietvaros, izmantojot Zivsaimniecības vadības finanšu instrumentu (turpmāk tekstā – "ZVFI") [25]. Šīs Regulas 6. pants bija saistīts ar flotes atjaunošanu un zvejas kuģu modernizēšanu. DVP kontekstā dalībvalstis saskaņā ar 6. panta 2. punktu varēja lūgt ražošanas jaudas mērķu palielināšanu *inter alia*, lai uzlabotu drošību, ja šo pasākumu rezultātā nepieaug resursu izmantošana.

20. Saskaņā ar 9. pantu atbalstu flotes atjaunošanai un modernizācijai, izmantojot ZVFI, varēja piešķirt tikai tad, ja bija ievēroti konkrēti nosacījumi, tostarp 6. panta 2. punktā noteiktie nosacījumi.

Lēmums 97/413

21. Padomes Lēmums 97/413 tika pieņemts, lai tostarp nodrošinātu Kopienas zvejas flotes pārstrukturēšanu un nozares izdzīvošanu, ko nopietni apdraudēja hroniska pārmērīga izmantošana. Sīki izstrādāti noteikumi bija noteikti DVP IV no 1997. gada 1. janvāra līdz 2002. gada 31. decembrim [26].

22. 4. pantā bija paredzēts:

"1. Katras dalībvalsts flotes segmentāciju nosaka attiecībā uz krājumiem, kas noteikti I pielikumā, un zvejas paņēmieniem, ņemot vērā segmentāciju, kas pieņemta kā daļa no DVP III, kā arī atšķirīgās situācijas dalībvalstīs.

2. Daudzgadu vadības programmās dalībvalstīm ražošanas jaudas palielināšana, kas notiek tikai drošības uzlabojumu rezultātā, katrā atsevišķā gadījumā ir pamats par tādu pašu apjomu palielināt flotes segmentu mērķus, ja nepalielina attiecīgo kuģu zvejas intensitāti."

23 — 2. panta 2. punkts; skat. arī tās preambulas pirmo līdz trešo apsvērumu.

24 — 1999. gada 17. decembra Regula, kas nosaka sīki izstrādātus noteikumus un kārtību attiecībā uz Kopienas struktūrpalīdzību zivsaimniecības nozarē (OV L 337, 10. lpp.).

25 — Skat. Regulas Nr. 2792/99 1. un 2. pantu.

26 — Skat. Lēmuma 97/413 1. panta 1. punktu un 2. panta 1. punktu.

23. Regulas 9. panta 1. punktā bija paredzēts, ka Komisija ne vēlāk kā 1997. gada 30. novembrī pieņem DVP atsevišķu dalībvalstu zvejas flotēm saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 3699/93 [27] par laikposmu no 1997. gada līdz 2001. gadam.

24. Atbilstoši 10. pantam procedūras saskaņā ar Regulas Nr. 3760/92 18. pantu tika piemērotas Lēmuma 97/413 noteikumu īstenošanas mērķiem. Kad Regula Nr. 3760/92 tika atcelta un aizstāta ar Regulu Nr. 2371/2002 [28], Pārvaldības komiteja, ar kuru Komisijai tādējādi bija jākonsultējas, tika (būtībā) likvidēta [29].

Padomes Lēmums 2002/70/EK

25. Padomes Lēmums 2002/70 [30] tika pieņemts, lai iegūtu laiku flotes politikas apsvēršanai. Ar to tika grozīts Lēmums 97/413 un līdz 2002. gada 31. decembrim pagarināts termiņš, līdz kuram bija jāsamazina katras dalībvalsts zvejas intensitāte [31]. Būtiski ir tas, ka no 2002. gada 1. janvāra tika izslēgts Lēmuma 97/413 4. panta 2. punkts [32].

26. Tika grozīts arī Lēmums 97/413 9. pants. Komisija vēl arvien bija atbildīga par šī lēmuma mērķu īstenošanu un sīki izstrādātiem noteikumiem, bet procedūras bija jāveic saskaņā ar Regulas Nr. 2792/99 4. pantu [33].

Judikatūra

27. Tā kā apelācijas sūdzības pamatojumā un pušu paskaidrojumos ir daudzas atsauces uz spriedumu lietā *SP* u.c. un lietā *ArcelorMittal*, ir noderīgi šeit tos īsumā atgādināt.

28. Lietā *SP* u.c. prasītāji centās panākt Komisijas 2002. gada 17. decembrī pieņemtā lēmuma atcelšanu kompetences neesamības dēļ. Ar attiecīgo lēmumu tika uzlikti sodi par EOTK līguma pārkāpumiem, kas izdarīti pirms šī līguma termiņa beigām 2002. gada 23. jūlijā. Tā preambulā norādīts tikai EOTK 65. pants [34]. Vispārējā tiesa savā spriedumā nošķīra normas, kurās reglamentētas procesuālās darbības, kas jāveic pirms Komisijas lēmuma pieņemšanas, un EOTK līguma materiālo tiesību normu.

27 — 1993. gada 21. decembra Regula, ar ko nosaka kritērijus un pasākumus attiecībā uz Kopienas struktūrpalīdzību zivsaimniecības un akvakultūras nozarē un tās produktu pārstrādē un tirdzniecībā (OV L 346, 1. lpp.).

28 — Skat. iepriekš 16. punktu.

29 — Skat. Regulas Nr. 2371/2002 34. un 36. pantu. Rezultātā daļa no būtiskiem procesuālajiem mehānismiem, lai Komisija izskatītu sākotnējo pieteikumu, gluži vienkārši pazuda laikā, kad tā centās izpildīt spriedumu lietā *Boyle* u.c. un spriedumu lietā *Flaherty* u.c.

30 — Padomes 2002. gada 28. janvāra Lēmums, ar ko groza Lēmumu 97/413/EK par mērķiem un sīki izstrādātiem noteikumiem Kopienas zivsaimniecības nozares pārstrukturēšanai laikā no 1997. gada 1. janvāra līdz 2001. gada 31. decembrim, lai panāktu ilgtspējīgu līdzsvaru starp resursiem un to izmantošanu (OV L 31, 77. lpp.) (turpmāk tekstā – "Lēmums 2002/70").

31 — 1. panta 1. punkts.

32 — 1. panta 3. punkts un 2. pants. Ņemot vērā datumu, kurā tika pieņemts Lēmums 2002/70 (2002. gada 28. janvāris), atcelšanai tādējādi bija nedaudz atpakaļejošs spēks.

33 — Pati Regula Nr. 2792/99 bija spēkā līdz 2006. gada 31. decembrim (skat. Padomes 2006. gada 27. jūlija Regulas (EK) Nr. 1198/2006 par Eiropas Zivsaimniecības fondu (OV L 223, 1. lpp.) 104. pantu). Tomēr Regulas Nr. 2792/99 4. pants no 2003. gada 1. janvāra tika atcelts ar Padomes Regulas (EK) Nr. 2369/2002, ar kuru groza Regulu (EK) Nr. 2792/1999, ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus un kārtību attiecībā uz Kopienas struktūrpalīdzību zivsaimniecības nozarē (OV L 358, 49. lpp.), **1. panta 4. punktu**.

34 — Šādā EOTK 65. panta struktūrā tika paredzēts līdzvērtīgais, plaši pazīstamais EEK līguma noteikums (EEK 85. pants, tagad LESD 101. pants). Tādējādi EOTK 65. panta 1. punktā tika aizliegtas saskaņotas darbības starp uzņēmumiem, kuri cenšas nepieļaut, ierobežot vai izkropļot normālu konkurenci ogļu un tērauda nozarē kopējā tirgū. Saskaņā ar 65. panta 4. punktu šādas vienošanās automātiski nav spēkā, un saskaņā ar 65. panta 5. punktu Komisija bija pilnvarota uzlikt sodus par EOTK konkurences noteikumu pārkāpumiem.

29. Attiecībā uz tiesību pēctecību Vispārējā tiesa atgādināja judikatūru, saskaņā ar kuru, lai nodrošinātu tiesiskās paļāvības un tiesiskās noteiktības principa ievērošanu, Kopienu materiālo tiesību normas ir jāinterpretē tādējādi, ka tās principā neattiecas uz situācijām, kuras radušās pirms šo normu stāšanās spēkā, turpretim procesuālās normas ir piemērojamas nekavējoties [35]. Pirmkārt, ir jānoskaidro, vai iestāde ir kompetenta pieņemt pasākumu, pamatojoties uz konkrētu Līguma vai sekundāra tiesību akta normu. Nākamais solis ir noteikt piemērojamās materiālo un procesuālo tiesību normas saskaņā ar principiem, kuros reglamentēta tiesību normu pēctecība. Tādējādi normai, kas ir pasākuma tiesiskais pamats un dod iespēju Kopienas iestādei to ieviest, jābūt spēkā pieņemšanas brīdī. Savukārt šie principi var likt piemērot materiālo tiesību normas, kas vairs nav spēkā brīdī, kad kāda Kopienas iestāde pieņem attiecīgo pasākumu. Komisija bija secinājusi, ka tai ir kompetence rīkoties, pamatojoties uz EOTK 65. panta 1. punkta materiālo tiesību normu. Tā kļūdījās, jo tad, kad Komisija pieņēma lēmumu, EOTK 65. panta 4. un 5. punkta juridiskā pamata termiņš bija beidzies. Vispārējā tiesa attiecīgi atcēla konkrēto lēmumu šajā lietā [36].

30. Lieta *ArcelorMittal* bija saistīta ar Komisijas lēmumu, kurš tika pieņemts, pamatojoties uz EOTK 65. panta 1. un 5. punktu, bet pēc EOTK līguma termiņa beigām 2002. gada 23. jūlijā. Saskaņā ar agrāku lēmumu Komisija bija uzlikusi naudas sodus 14 uzņēmumiem par piedalīšanos cenu noteikšanas kartelī tērauda nozarē. 1999. gada 11. martā Vispārējā tiesa noraidīja prasību, kas bija celta par šī lēmuma atcelšanu, bet samazināja uzlikto naudas sodu [37]. 2003. gada 2. oktobrī Tiesa atcēla Vispārējās tiesas spriedumu un atcēla Komisijas lēmumu daļā, kurā tas attiecās uz vienu uzņēmumu [38]. Tad Komisija nolēma uzsākt jaunu procedūru par to pašu pret konkurenci vērsto rīcību, kas bija agrāk pieņemtā lēmuma priekšmets. Komisija 2006. gada 8. novembrī pieņēma jaunu lēmumu, kas vispirms nesekmīgi tika apstrīdēts Vispārējā tiesā [39] un pēc tam apelācijas instancē lietā *ArcelorMittal*.

31. Tiesa nosprieda, ka Vispārējās tiesas spriedumā nav pieļauta neviena kļūda tiesību piemērošanā. Eiropas Savienības likumdevējs nav paredzējis, ka pēc EOTK līguma darbības beigām būtu jāatturas no sodu piemērošanas par šajā līgumā paredzēto konkurences noteikumu pārkāpumiem. Arī Līgumu pēctecība (EOTK līgums, EK līgums un LESD) nodrošina, ka, lai garantētu brīvu konkurenci, Komisijai joprojām būtu jāspēj sodīt par jebkuru EOTKL 65. panta 1. punktā paredzētajiem faktiskajiem elementiem atbilstošu rīcību, kas veikta pirms vai pēc 2002. gada 23. jūlija. Tāpēc būtu bijis pretēji Līgumu mērķiem un to saskaņotībai, kā arī nesavienojami ar Eiropas Savienības tiesību sistēmas kontinuitāti, ja Komisijas kompetencē nebūtu nodrošināt, lai tiktu vienveidīgi piemērotas no EOTK līguma izrietošās normas, kuras turpina radīt tiesiskas sekas pat pēc tam, kad šis līgums zaudējis spēku [40].

32. Tādēļ Tiesa atstāja spēkā Vispārējās tiesas spriedumu, nolemjot, ka Komisijas pilnvaras uzlikt attiecīgo naudas sodu 2006. gadā izrietēja no Regulas Nr. 1/2003 [41] 23. panta 2. punkta un šī procedūra bija jāveic saskaņā ar šo regulu. Tiesību normai, kas ir akta juridiskais pamats un kas pilnvaro Savienības iestādi pieņemt attiecīgo aktu, ir jābūt spēkā šā akta pieņemšanas brīdī. Turklāt tas, ka Komisija izmantoja Regulu Nr. 1/2003, nevis ierobežoja, bet gan drīzāk paplašināja procesuālās garantijas, kas uzņēmumiem, pret kuriem tiek vērstas procesuālās darbības par konkurences noteikumu pārkāpumiem, ir sniegtas EOTK līguma tiesiskajā regulējumā [42].

35 — Skat., piemēram, spriedumu lietā *Toshiba Corporation* u.c., C-17/10, EU:C:2012:72, 47. punkts un tajā minētā judikatūra. Šo plaši pielietoto principu apliecina nesenais spriedums lietā Komisija/*Moravia Gas Storage*, C-596/13 P, EU:C:2015:203, 33. punkts.

36 — Spriedums *SP* u.c., 116.–119. un 123. punkts.

37 — Spriedums *ARBED*/Komisija, T-137/94, EU:T:1999:46.

38 — Spriedums *ARBED*/Komisija, C-176/99 P, EU:C:2003:524.

39 — Spriedums *ArcelorMittal Luxembourg* u.c./Komisija, T-405/06, EU:T:2009:90.

40 — Spriedums *ArcelorMittal*, 63.–66. punkts.

41 — Padomes 2002. gada 16. decembra Regula (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti Līguma 81. un 82. pantā (OV 2003, L 1, 1. lpp.).

42 — Spriedums *ArcelorMittal*, 74.–76. punkts.

Šīs tiesvedības priekšvēsture

Sākotnējais lēmums

33. Īrijas kompetentās iestādes 2001. gada 14. decembrī iesniedza sākotnējo pieteikumu Komisijai saskaņā ar Lēmuma 97/413 4. panta 2. punktu, cenšoties palielināt tās flotes daudzfunkcionālo kuģu segmenta [43] un pelaģiskās zvejas segmenta [44] jaudu.

34. Komisija 2003. gada 4. aprīlī pieņēma sākotnējo lēmumu, kā juridisko pamatu norādot gan Lēmuma 97/413 4. pantu, gan Regulas Nr. 2792/99 6. pantu. Ar sākotnējā lēmuma 2. pantu Komisija apstiprināja 29 pieprasījumus par drošības tonnāžas palielināšanu saskaņā ar Lēmuma 97/413 4. panta 2. punktu. Tomēr tā arī noraidīja 80 šādus lūgumus, tostarp atbildētāju šajā apelācijas tiesvedībā lūgumus.

Tiesvedība ES tiesās par sākotnējo lēmumu

35. Vairāki kuģu īpašnieki 2003. gada 13. jūnijā cēla prasības Vispārējā tiesā par tiesību aktu atcelšanu, apstrīdot sākotnējā lēmuma spēkā esamību. Vispārējā tiesa 2006. gada 13. jūnijā kā nepieņemamas noraidīja četras prasības: *Thomas Flaherty*, *Ocean Trawlers*, *Larry Murphy* un *O'Neill Fishing Co Ltd* celtās prasības. Tā atcēla sākotnējo lēmumu daļā, kurā tas attiecās uz citiem prasītājiem piederošiem kuģiem, motivējot ar to, ka, pieņemot sākotnējo lēmumu, Komisija ir piemērojusi kritēriju, kas nav paredzēts atbilstošajā tiesiskajā regulējumā, un ir pārsniegusi savas pilnvaras [45].

36. Sekoja sarakste starp kuģu īpašniekiem un Komisiju, noskaidrojot, kādus pasākumus Komisija gatavojās veikt, lai izpildītu Vispārējās tiesas spriedumu lietā *Boyle* u.c. Šajā laikā Komisija arī pieprasīja informāciju no Īrijas kompetentajām iestādēm par attiecīgo kuģu tehniskajām īpašībām.

37. Tikmēr 2006. gada 5. septembrī *Thomas Flaherty*, *Larry Murphy* un *Ocean Trawlers* pārsūdzēja Vispārējās tiesas spriedumu. Tiesa ar 2008. gada 17. aprīļa spriedumu lietā *Flaherty* u.c. apmierināja to apelācijas sūdzību un atcēla sākotnējo lēmumu arī daļā, kurā tas attiecās uz šiem lietas dalībniekiem un to kuģiem.

38. 2008. gada 3. aprīlī vairums kuģu īpašnieku ierosināja tiesvedību pret Komisiju par to zaudējumu atlīdzināšanu, kuri radušies sākotnējā Lēmuma atcelšanas rezultātā [46]. Vispārējā tiesa apturēja šo tiesvedību vispirms 2009. gada 12. maijā (līdz brīdim, kad Komisija paziņoja Vispārējai tiesai, ka ir pieņemti aizstāšanas lēmumi), vēlreiz 2011. gada 14. jūnijā (līdz Vispārējās tiesas spriedumam pārsūdzētajā lietā) un tad atkal 2014. gada 22. oktobrī (līdz šīs apelācijas tiesvedības iznākumam).

43 — Šis segments ietver daudzfunkcionālos kuģus, un tajā ietilpst mazie piekrastes kuģi un vidējie un lielie jūras kuģi, kas zvejo sīgas, pelaģiskās zivis un gliemenes: skat. Īrijas *Department of Communications, Marine and Natural Resources* Jūras zvejas licencēšanas iestādes 2005. gada pārskatu (turpmāk tekstā – "2005. gada pārskats"), 7. lpp.

44 — Šis sektors ietver kuģus, kas galvenokārt zvejo pelaģiskās sugas (pirmkārt siļķes, makreles, stavridas un putasu), skat. 2005. gada pārskatu, arī 7. lpp.

45 — Sprieduma *Boyle* u.c. 100.–134. punkts.

46 — Lieta T-138/08 *Cavankee Fishing* u.c. Tikai četri no prasītājiem lietā *Boyle* u.c. (*Edward Kelly*, *Adrian McClennaghan*, *Gerard Minihane* un *O'Neill Fishing Co Ltd*) nav iesaistīti šajā prasībā par zaudējumu atlīdzināšanu.

Apstrīdētie lēmumi

39. Lai izpildītu savus pienākumus saskaņā ar LESD 266. pantu, Komisija 2010. gada 13. jūlijā pieņēma vairākus lēmumus. Ar šiem lēmumiem tā atkal noraidīja Īrijas lūgumu šīs kuģu īpašnieku grupas vārdā par DVP IV mērķu palielināšanu laikposmam no 1997. gada 1. janvāra līdz 2001. gada 31. decembrim [47]. Lēmums C(2010) 4758 attiecībā uz *Peter McBride* ir 2010. gada lēmumu reprezentatīvs paraugs, un es aprakstīšu procesu saistībā ar šo konkrēto lēmumu.

40. Īsumā: Komisija vispirms lūdza Īriju sniegt papildu tehnisko informāciju (ko tā acīmredzami nesaņēma) par *Peadar Elaine II* un mazākiem kuģiem, kuri to aizstāja. Pēc tam, pamatojoties uz informāciju, ko Īrija sniedza par jauniem kuģiem, kurus finansēja saskaņā ar Sīgu flotes atjaunošanas sistēmu [*Whitefish Fleet Renewal Scheme*], Komisija izdarīja pagaidu konstatējumu, ka nav skaidrs, vai tilpības palielināšana patiešām izskaidrojama tikai ar drošības uzlabojumiem. Šis pagaidu konstatējums tika paziņots *Peter McBride* advokātiem [*solicitors*], kuri veica pārstāvību.

41. Pašā Lēmumā C(2010) 4758 Komisija vispirms izklāstīja atbilstošās tiesību normas. Tā paskaidroja, ka, ņemot vērā Tiesas spriedumu, ar kuru atcelts sākotnējais lēmums, bija jāpieņem jauns lēmums attiecībā uz kuģi *Peadar Elaine II*, piebilstot: "Tā kā Padomes Lēmuma 97/413/EK 4. panta 2. punkts tika anulēts ar Padomes Lēmuma 2002/70 1. pantu un netika aizstāts ar atbilstošu tiesību normu, šim jaunajam lēmumam vairs nav konkrēta juridiskā pamata. Tādēļ Komisijai jāpieņem [*ad hoc*] lēmums, piemērojot materiālo tiesību normas, kas bija spēkā pieteikuma saņemšanas brīdī". Pēc tam Komisija apstiprināja savu pagaidu konstatējumu, norādot, ka līdz ar to tā "nolemj noraidīt pieteikumu par Īrijas zvejas flotes daudzfunkcionālo kuģu segmenta [DVP IV] mērķa palielināšanu attiecībā uz kuģi *Peadar Elaine II*".

Pārsūdzētā sprieduma kopsavilkums

42. 2010. gada 27. un 28. septembrī kuģu īpašnieki saskaņā ar LESD 263. pantu uzsāka tiesvedību Vispārējā tiesā [48]. Viņi lūdza tiesu atcelt 2010. gada lēmumus un piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

43. Pamatojot pieteikumu par tiesību akta atcelšanu, tika norādīti seši pamati: i) Komisijai bija tieši noteiktas pilnvaras pieņemt sākotnējo lēmumu saskaņā ar Lēmuma 97/413 4. panta 2. punktu, nevis uz *ad hoc* pamata; ii) būtisku procesuālo prasību pārkāpums; iii) Lēmuma 97/413 4. panta 2. punkta nepareiza interpretācija; iv) acīmredzama kļūda šīs normas piemērošanā; v) labas pārvaldības principa pārkāpums; vi) vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpums.

44. Vispārējā tiesa pārbaudīja tikai pirmo pamatu, attiecībā uz kuru tā uzskatīja, ka tas noteikti izraisa jautājumu par Komisijas kompetenci izvērtēt sākotnējo pieteikumu par drošības tilpības palielinājumu un pieņemt 2010. gada lēmumus. Tā secināja, ka attiecīgajā laikā nebija saglabājies juridiskais pamats šo lēmumu pieņemšanai un tāpēc Komisijai nebija pilnvaru rīkoties. Tādējādi prasība par pirmo pamatu tika apmierināta un 2010. gada lēmumi tika atcelti.

45. Komisija 2014. gada 25. jūlijā iesniedza apelācijas sūdzību par šo spriedumu. Gan Komisija, gan atbildētāji sniedza mutvārdu paskaidrojumus 2015. gada 1. septembra tiesas sēdē.

47 — Šie Lēmumi ir šādi: 2010. gada 13. jūlija lēmums C(2010) 4758, C(2010) 4748, C(2010) 4757, C(2010) 4751, C(2010) 4764, C(2010) 4750, C(2010) 4761, C(2010) 4767, C(2010) 4754, C(2010) 4753 un C(2010) 4752 (turpmāk tekstā kopā – "apstrīdētie lēmumi"). Komisija pieņēma vienu pozitīvu lēmumu attiecībā uz kuģi, kas nepieder nevienam no atbildētājiem šajā apelācijas tiesvedībā.

48 — Attiecīgie kuģu īpašnieki bija: *Peter McBride* (T-458/10), *Hugh McBride* (T-459/10), *Mullglen Ltd* (T-460/10), *Cathal Boyle* (T-461/10), *Thomas Flaherty* (T-462/10), *Ocean Traleri Ltd* (T-463/10), *Patrick Fitzpatrick* (T-464/10), *Eamon McHugh* (T-465/10), *Eugene Hannigan* (T-466/10), *Larry Murphy* (T-467/10), un *Brendan Gill* (T-471/10). Tolaik pieteikumus iesniedza vēl pieci kuģu īpašnieki: *Joseph Doherty* (T-468/10), *Padraigh Conneely* (T-469/10), *Eileen Oglesby* (T-470/10), *Cavankee Fishing Co Ltd* (T-472/10) un *Noel McGing* (T-473/10). Tomēr Vispārējā tiesa atzina šos pieteikumus par nepieņemamiem. Skat. tālāk 105. un 106. punktu.

Komisijas apelācijas sūdzība

46. Komisija izvirza divus apelācijas sūdzības pamatus. Pirmkārt, tā apgalvo, ka Vispārējā tiesa nepareizi ir interpretējusi un piemērojusi LESD 266. pantu, lasot kopā ar LESD 263. pantu. Komisija apgalvo, ka Lēmuma 97/413 4. panta 2. punkts jāinterpretē tā, ka tas vēl arvien piešķir Komisijai tiesības lemt par sākotnējā pieteikuma būtību. Vispārējā tiesa esot pieļāvusi šādu kļūdu tiesību piemērošanā: i) tā nav piemērojusi sprieduma lietā *SP* u.c. un lietā *ArcelorMittal* pamatā esošos principus; ii) tā ir nepareizi piemērojusi efektivitātes principu, pilnvaru piešķiršanas principu, kā arī tiesiskās nepārtrauktības, tiesību piemērošanas laikā, tiesiskās noteiktības un tiesiskās paļāvības principus, un tiesību normu pēctecību reglamentējošos principus.

47. Otrkārt, Vispārējā tiesa esot pārkāpusi Statūtu 36. pantu un tās Reglamenta 81. pantu. Tā nav pienācīgi pamatojusi spriedumu, it īpaši attiecībā uz Komisijas argumentu, kas balstīts uz spriedumu lietā *SP* u.c. un lietā *ArcelorMittal*, ka bija iespējams piemērot Lēmuma 97/413 4. panta 2. punkta materiālo tiesību normas, kaut arī šī tiesību norma bija atcelta.

Pirmais apelācijas sūdzības pamats

Pārsūdzētā sprieduma attiecīgo teksta daļu kopsavilkums

48. Saskaņā ar LES 5. pantu Savienības kompetenču robežas nosaka kompetences piešķiršanas princips. Saskaņā ar LES 13. panta 2. punktu katra iestāde darbojas saskaņā ar Līgumos noteiktajām pilnvarām un atbilstīgi tajos izklāstītajām procedūrām, nosacījumiem un mērķiem. Iestādēm ir tikai noteiktās pilnvaras. Tieši tāpēc ES tiesību aktu preambulā ir atsauces uz juridisko pamatu, kas ļauj attiecīgajai iestādei rīkoties konkrētajā jomā. Tādējādi atbilstoša juridiskā pamata izvēlei ir konstitucionāla nozīme [49]. Turklāt jautājums, vai apstrīdētā akta autoram ir kompetence [rīkoties], ir sabiedriskās kārtības jautājums, kas ES tiesai ir jāierosina pēc savas ierosmes, pat ja neviens no lietas dalībniekiem to neuzdod [50].

49. Saskaņā ar tiesiskās noteiktības principu jebkuram aktam, ar kuru paredzēts radīt tiesiskas sekas, jāizriet no Savienības tiesību normas, kurā aprakstīta juridiskā forma, kādā ir jāpieņem attiecīgais akts, un šī tiesību norma ir skaidri jānorāda attiecīgajā aktā kā tā juridiskais pamats. No tā izriet, ka juridiskajam pamatam ir jābūt spēkā brīdī, kad tiesību akts tiek pieņemts [51].

50. Tā kā gan Lēmums 97/413, gan Regula Nr. 2792/99 tika atcelti pirms 2010. gada lēmumu pieņemšanas, tad nevarēja piemērot konsultēšanās procedūru ar zivsaimniecības sektora pārvaldības komiteju. Nebija nevienas normas, pat neviena pārejas noteikuma, kas dotu Komisijai iespēju pārskatīt sākotnējo pieteikumu. Tādējādi nebija juridiska pamata un Komisija nebija pilnvarota pieņemt šos lēmumus [52].

51. Lai gan kuģu īpašniekiem bija taisnība, apgalvojot, ka Komisijai nebija pilnvaru pieņemt 2010. gada lēmumus uz *ad hoc* pamata, tie nepareizi apgalvoja, ka pastāvēja atbilstošs juridiskais pamats. Pirmkārt, spriedumā lietā *ArcelorMittal* un lietā *SP* u.c. ietvertie principi bija vispārpiemērojami. Otrkārt, normas, kas bija piemērojamas 2001. gada 14. decembrī, kad Īrijas kompetentās iestādes iesniedza sākotnējo pieteikumu, nebija spēkā, kad tika pieņemti 2010. gada lēmumi. Treškārt, tas, ka Komisija bija

49 — Pārsūdzētā sprieduma 22.–25. punkts.

50 — Pārsūdzētā sprieduma 28. punkts.

51 — Pārsūdzētā sprieduma 26. un 27. punkts.

52 — Pārsūdzētā sprieduma 30.–36. punkts.

rīkojusies prettiesiski, kad tika pieņemts sākotnējais lēmums, nevarēja attaisnot tās turpmāko pilnvaru pārsniegšanu, pieņemot 2010. gada lēmumus. Ceturtkārt, ņemot vērā kuģu skaitu, uz kuriem attiecās sākotnējais pieteikums, un Komisijas pienākumu rīkoties ar pienācīgu rūpību, šai iestādei nevar pārmest lēmuma nepieņemšanu pirms DVP IV termiņa beigām 2001. gada 31. decembrī [53].

52. Šajā ziņā ES likumdevējs nebija paredzējis nekādus pārejas pasākumus, kas būtu ļāvuši Komisijai izskatīt un izlemt lūgumus par jaudas palielināšanu, kurus tā bija saņēmusi pirms to tiesību normu termiņa beigām vai atcelšanas, ar kurām piešķirtas šīs pilnvaras. Lai gan bija taisnība, ka šādu pārejas noteikumu neesamība varētu būt neapmierinoša privātpersonām, šim secinājumam nevarētu būt tāda iedarbība, lai atceltu Līgumā skaidri paredzēto pilnvaru piešķiršanas principu. Pretējā gadījumā Vispārējā tiesa pārsniegtu tai ar Līgumu piešķirtās pilnvaras [54].

53. Visbeidzot, ja Tiesa ir atcēlusi iestādes aktu, lai gan LESD 266. pantā ir noteikts pienākums attiecīgajai iestādei rīkoties, šī tiesību norma pati par sevi nav kompetences avots. Šajā lietā Komisija tika lūgta saskaņā ar LESD 266. pantu veikt nepieciešamos pasākumus, lai izpildītu spriedumu lietā *Boyle* u.c. un spriedumu lietā *Flaherty* u.c., bet tai nebija kompetences to darīt. Šādā situācijā Komisijai bija jānoraida šie pieprasījumi kompetences neesamības dēļ. Šāds iznākums tomēr neskāra kuģa īpašnieku tiesības celt prasību par zaudējumu atlīdzību pret Eiropas Savienību, pamatojoties uz tādu pārejas noteikumu neesamību, kuri būtu atļāvuši Komisijai pieņemt lēmumu attiecībā uz Īrijas varas iestāžu sākotnējo pieprasījumu [55].

Komisijas apelācijas sūdzības pamata kopsavilkums

54. Komisija apgalvo, ka pārsūdzētais spriedums rada grūtības ES iestādēm, kuģu īpašniekiem un ES tiesiskās iekārtas efektivitātei.

55. Pamatojot savu pirmo apelācijas sūdzības pamatu, Komisija norāda septiņus punktus: i) LESD 266. pantā ir noteikts pienākums iestādei, kuras pieņemtie akti ir atcelti; ii) šis pienākums ir jāizsver attiecībā pret citiem principiem, piemēram, tiesiskās noteiktības principu; iii) tā ir piemērojusi sprieduma lietā *SP* u.c. un sprieduma lietā *ArcelorMittal* principus; iv) šī judikatūra balstās uz vispārējiem ES tiesību principiem; v) Vispārējā tiesa esot kļūdījusies, piemērojot tiesiskās noteiktības principu, un tā neatzina, ka juridiskais pamats var būt netiešs; vi) LESD 266. pantā nav paredzēta juridiskā pamata atjaunošana; vii) nepareizi interpretējot LESD 266. pantu, Vispārējā tiesa esot mazinājusi atcelšanas līdzekļa efektivitāti saskaņā ar LESD 263. pantu un nepareizi piemērojusi citus tiesību principus.

Atbildes raksta kopsavilkums

56. Atbildētāji [apelācijas instancē] piekrīt, ka LESD 266. pantā Komisijai bija noteikts pienākums rīkoties, un šis pienākums, iespējams, ir jāizsver attiecībā pret citiem ES tiesību pamatprincipiem, piemēram, tiesisko noteiktību. Tomēr uz šiem principiem nevar atsaukties, lai atjaunotu juridisko pamatu, kas ir atcelts. Vispārējā tiesa bija pareizi norādījusi, ka tiesību akta juridiskajam pamatam jābūt spēkā brīdī, kad tiesību akts ir pieņemts, un ka parasti tiek uzskatīts, ka procesuālās normas ir piemērojamas, kad tās stājas spēkā. Nostāja šeit nav tāda pati kā spriedumā lietā *SP* u.c. un spriedumā lietā *ArcelorMittal*.

53 — Pārsūdzētā sprieduma 37.–42. punkts.

54 — Pārsūdzētā sprieduma 43. punkts.

55 — Pārsūdzētā sprieduma 44. un 45. punkts.

57. Patiešām, Komisijas nostāja rada šaubas par sākotnējā lēmuma spēkā esamību. Tai ir negatīva ietekme uz tiem pieteikumiem, kuri tika apstiprināti. Tiesiskās paļāvības princips neļauj Komisijai atcelt šos pozitīvos lēmumus par drošības tilpības palielināšanu.

58. Tāpēc atbildētāji norāda, ka šis apelācijas sūdzības pamats ir jānoraida. Vispārējā tiesā tie apgalvoja, ka Lēmuma 97/413 4. panta 2. punktā paredzēts konkrēts juridiskais pamats Komisijas rīcībai un ka šis arguments šajā apelācijas sūdzībā tiek izteikts alternatīvi. Ja šī Tiesa uzskata, ka Komisija varēja pieņemt *ad hoc* lēmumus, nesniedzot Lēmumā 97/413 noteiktās procesuālās garantijas, tad prasības atcelt tiesību aktus būtu jānodod atpakaļ Vispārējai tiesai, lai tā vispirms lemtu par otro līdz sesto pamatu, jo šie pamati vēl nav izskatīti un nav veikti faktu konstatējumi [56]. Pieņemot *ad hoc* lēmumus, Komisija ir pārkāpusi atbildētāju tiesisko paļāvību, ka viņu pieteikumi tiks izskatīti, pamatojoties uz materiālo tiesību normām un arī ievērojot Lēmumā 97/413 paredzētās procesuālās garantijas.

Vērtējums: pirmais apelācijas sūdzības pamats

Sākotnējie apsvērumi

59. Laikā, kad attiecīgās Īrijas iestādes iesniedza sākotnējo pieteikumu, Komisijai bija pilnvaras rīkoties, pamatojoties uz Lēmuma 97/413 4. panta 2. punktu *un* 9. pantu [57].

60. Kad 2002. gada 1. janvārī stājās spēkā Lēmums 2002/70, šādu pieprasījumu izskatīšana vairs neietilpa Komisijas kompetencē. Lai gan DVP IV materiāltiesiskā iedarbība tika pagarināta līdz 2002. gada 31. decembrim un Komisijas pienākumi saskaņā ar 9. pantu palika neskarti [58], tika izslēgta norma, saskaņā ar kuru varēja piešķirt *drošības tilpības palielinājumus* (4. panta 2. punkts). Netika pieņemtas jaunas tiesību normas, ar kurām Komisijai tiek piešķirtas pilnvaras pieņemt šādus lēmumus, un nebija nekādu pārejas noteikumu, kas pilnvarotu to rīkoties ar neizskatītajiem pieteikumiem.

61. Lēmuma 97/413 4. panta 2. punkta atcelšana neskāra tos kuģu īpašniekus, attiecībā uz kuriem bija pieņemti labvēlīgi lēmumi vai attiecībā uz kuriem lēmumi kļuva galīgi [59]. Juridiskā pamata atcelšana ietekmēja tikai tos kuģu īpašniekus, kuri nesekmīgi apstrīdēja sākotnējo lēmumu tiesību akta atcelšanas tiesvedībā.

62. Spriedumā lietā *Boyle* u.c. un lietā *Flaherty* u.c. nebija izvirzīts jautājums par iespējamu juridiskā pamata neesamību. Tomēr netiek apstrīdēts, ka tad, kad tika pieņemts vai nu sākotnējais lēmums, vai 2010. gada lēmumi, nebija spēkā neviena tiesību norma, kurā paredzēts skaidrs juridiskais pamats, lai Komisija lemtu par sākotnējo pieteikumu.

LESD 266. pants

63. Līguma normu, kas reglamentē tiesas kontroli, kontekstā LESD 264. un 266. pantā ir noteiktas prasības apmierināšanas sekas. Vispārējā tiesa atzina sākotnējo lēmumu par spēkā neesošu *ab initio* saskaņā ar LESD 264. pantu, un tādējādi kuģu īpašnieku un Komisijas situācijas bija tādas, kādas tās bija pirms lēmuma pieņemšanas.

56 — Skat. iepriekš 43. un 44. punktu.

57 — Sākotnējā lēmuma preambulā ir atsauce uz Regulas Nr. 2792/99 6. panta 2. punktu kā juridisko pamatu. Tomēr šajā normā ietvertie nosacījumi piemērojami, ja dalībvalstis lūgušas finansiālu palīdzību atbilstīgi ZVFI saskaņā ar 9. panta 1. punktu flotes atjaunošanai un zvejas kuģu modernizācijai. Sākotnējais pieteikums attiecās uz *individuāliem* pieprasījumiem drošības tilpības palielināšanai. Kā saprotu, Īrija būtībā apvienoja šos lūgumus un nosūtīja tos Komisijai. Šajā kontekstā nesaskatu saistību ar Regulas Nr. 2792/99 6. panta 2. punktu.

58 — Lēmuma 97/413 9. panta teksts tika grozīts ar Lēmuma 2002/70 1. panta 5. punktu. Grozītajā normā netika prasīts, lai Komisija īstenotu noteikumus par drošības tilpības palielināšanu, pamatojoties uz Lēmuma 97/413 4. panta 2. punktu. Skat. iepriekš 26. zemsvītras piezīmi.

59 — Pēc analoģijas skat. spriedumu lietā Komisija/*Assidomän Kraft Products* u.c., C-310/97 P, EU:C:1999:407, 57. punkts.

64. Lai izpildītu spriedumu lietā *Boyle* u.c. un lietā *Flaherty* u.c., Komisijai bija jāņem vērā ne tikai sprieduma rezolutīvā daļa, bet arī motīvi, uz kuriem balstoties tika taisīts šis spriedums un kuri veido tā galveno pamatu, ciktāl tie bija nepieciešami, lai noteiktu precīzu rezolutīvās daļas lēmumu nozīmi. Būtībā tieši šie motīvi ir tie, kas, pirmkārt, identificē konkrēto normu, kura ir uzskatīta par prettiesisku, un, otrkārt, norāda konkrētus rezolutīvajā daļā konstatētā prettiesiskuma iemeslus, kas attiecīgajai iestādei ir jāņem vērā, aizstājot atcelto aktu [60].

65. Pārsūdzētā sprieduma 28. punktā Vispārējā tiesa pareizi norāda, ka tai pēc savas ierosmes ir jāizvirza jautājums, kas skar kompetenci, pat ja neviena no pusēm nav lūgusi tai to darīt [61]. Turpinot Vispārējā tiesa nosprieda, ka nevienā no 2003. gada 1. janvāra spēkā esošo primāro vai sekundāro tiesību aktu normām Komisijai nebija piešķirtas pilnvaras pieņemt lēmumu par sākotnējo pieteikumu vai par pieprasījumiem, kas iesniegti pēc sprieduma lietā *Boyle* u.c. un sprieduma lietā *Flaherty* u.c. [62] Skaidrs, ka Vispārējā tiesa ir pareizi secinājusi, ka Lēmuma 97/413 termiņš bija beidzies un ka nebija ieviesti nekādi pārejas pasākumi. Tādējādi saskaņā ar tā brīža zveju reglamentējošiem ES tiesību aktiem Komisijai nebija pilnvaru pieņemt apstrīdētos lēmumus.

66. Pēc tam Vispārējā tiesa apsvēra, vai pats LESD 266. pants piešķir Komisijai pilnvaras pieņemt lēmumu, izvērtējot kuģa īpašnieka iesniegumus. Tā norādīja, ka LESD 266. pants pats par sevi nav Komisijas kompetences avots. Jebkāda cita interpretācija būtu pretrunā ar pilnvaru noteikšanas principu LES 13. panta 2. punktā: pienākums rīkoties jānošķir no kompetences rīkoties un šie divi jēdzieni nav pretrunīgi. Piekrītu šai nostājai. Tāpat man šķiet, ka Vispārējā tiesa netieši secināja, ka LESD 266. pants neatjauno Lēmuma 97/413 4. panta 2. punktu kā juridisko pamatu.

67. Tomēr sava sprieduma 44. punkta priekšpēdējā un pēdējā teikumā Vispārējā tiesa norāda:

“Šajā lietā Komisijai tika lūgts saskaņā ar LESD 266. pantu veikt nepieciešamos pasākumus, lai izpildītu spriedumu lietā *Boyle* u.c. un lietā *Flaherty* u.c., tomēr tas neietilpa tās kompetencē. Šādā situācijā Komisijai ir jānoraida prasītāju lūgums, pamatojoties uz kompetences neesamību.”

68. Šis formulējums ir gan neskaidrs, gan dažos aspektos neprecīzs.

69. Frāze “[..] tomēr tas neietilpa tās kompetencē” ir neskaidra un neprecīza. To var interpretēt tādējādi, ka Komisijas kompetencē neietilpa veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu savus pienākumus saskaņā ar LESD 266. pantu. Tas nepārprotami būtu kļūdaini.

70. Vārdi “ir jāveic vajadzīgie pasākumi” LESD 266. pantā nenozīmē, ka attiecīgajai iestādei ir vienīgi jāapsver, vai tai būtu jāpieņem tiesību akts, lai izpildītu spriedumu [63]. Tas neatbilstu Tiesas judikatūrai, jo saskaņā ar LESD 266. pantu attiecīgajai iestādei ir novērtējuma brīvība izvēlēties iespējamos pasākumus un, ja sprieduma izpilde par pasākuma atcelšanu rada īpašas grūtības, tad attiecīgā iestāde var izpildīt šo pienākumu, izvērtējot, vai tā var piedāvāt pienācīgu atlīdzinājumu par zaudējumiem, ko attiecīgā persona ir cietusi atceltā lēmuma rezultātā [64]. Kaut arī prettiesiska tiesību akta atcelšana bieži liek attiecīgajai iestādei pieņemt jaunu tiesību aktu, kurā netiek atkārtots Tiesas identificētais prettiesiskums, tas nav vienīgais iespējamais veids, kā nodrošināma izpilde.

60 — Spriedums lietā *Asteris* u.c./Komisija, 97/86, 99/86, 193/86 un 215/86, EU:C:1988:199, 27. punkts.

61 — Spriedums lietā *Salzgitter*/Komisija, C-210/98, EU:C:2000:397, 56. punkts.

62 — Pārsūdzētā sprieduma 30.–37. punkts.

63 — Turklāt LESD 266. pants ir interpretēts plaši. Tātad tas aptver pienākumu saprātīgā termiņā izbeigt pārkāpumu, skat. spriedumu lietā Parlaments/Padome, C-21/94, EU:C:1995:220, 33. punkts. Ar to var tikt pieprasīts izskaust tiesību aktu, kas atzīts par spēkā neesošu. Ar to var pieprasīt, lai attiecīgā iestāde atturētos no identiska pasākuma pieņemšanas, skat. spriedumu lietā *Interporc*/Komisija, C-41/00 P, EU:C:2003:125, 29. punkts.

64 — Spriedums lietā *Könecke Fleischwarenfabrik*/Komisija, 76/79, EU:C:1980:68, 13.–15. punkts; skat. arī spriedumu lietā Parlaments/*Meskens*, C-412/92 P, EU:C:1994:308, 28. punkts. Vispārējā tiesa ir ievērojusi šo pieeju savā spriedumā lietā Komisija/*Moschonaki*, T-476/11 P, EU:T:2013:557, 39. punkts.

71. Man šķiet, ka Vispārējā tiesa arī ir pieļāvusi kļūdu, nolemjot, ka "Komisijai ir jānoraida prasītāju lūgums". Pirmkārt, Komisijai, izvērtējot sākotnējo pieteikumu, bija jāizmanto sava novērtējuma brīvība sprieduma lietā *Boyle* u.c. un lietā *Flaherty* u.c. gaismā. Otrkārt, tā kā sākotnējo pieteikumu iesniedza Īrijas kompetentās iestādes kuģu īpašnieku vārdā, formāli ir nepareizi raksturot šo pieteikumu kā "prasītāju lūgumu".

72. Pārsūdzētā sprieduma 45. punktā Vispārējā tiesa turpināja, piebilstot, ka kuģu īpašniekiem bija tiesības celt prasību par zaudējumu atlīdzību pret Eiropas Savienību, jo, ja būtu bijuši pārejas pasākumi, tad Komisija būtu varējusi pieņemt lēmumu. Man šķiet neatbilstoši noteikt Komisijas pienākumu raksturu saskaņā ar LESD 266. pantu.

73. Jāpiebilst, ka prasība par zaudējumu atlīdzību nebūtu viegla. Prasītājam (šajā gadījumā – kuģu īpašnieki) ir jāpierāda: i) prettiesiska rīcība; ii) zaudējumi un iii) cēloņsakarība [65]. Lai gan pārejas noteikumu neesamība varētu līdzināties prettiesiskai rīcībai, tas noteikti nav vienīgais pamats, uz kuru varētu balstīt prasību par zaudējumu atlīdzību. Turklāt vēl arvien noteikti būtu jāpierāda, ka šāda rīcība radīja zaudējumus [66].

74. Tomēr šķiet, ir iespējams interpretēt pārsūdzētā sprieduma 44. punktu tādā veidā, kas padara to par saderīgu ar LESD 266. pantu. Vārdus "[..] tomēr tas neietilpa tās kompetencē" priekšpēdējā teikumā var saprast arī tādā nozīmē, ka Komisija nebija pilnvarota pieņemt apstrīdētos lēmumus. Domāju, ka tas atspoguļo to, ko Vispārējā tiesa, iespējams, vēlējās teikt, un tas ir pareizs juridiskās nostājas formulējums.

75. Vai nenoteiktība Vispārējās tiesas sprieduma 44. punktā līdzinās kļūdai tiesību piemērošanā, kā rezultātā tas jāatceļ?

76. Pēc manām domām tā nav.

77. Vispārējā tiesa neizslēdza iespēju, ka, lai nodrošinātu spriedumu lietās *Boyle* u.c. izpildi, Komisija varētu veikt pasākumus, kas nav jaunu lēmumu pieņemšana. Komisija apelācijas sūdzībā arī neapgalvoja, ka Vispārējās tiesas spriedums būtu jāinterpretē šādā veidā. Tāpēc neuzskatu, ka pārsūdzētais spriedums ir pretrunā LESD 263. pantam, jo tas saduras ar pieejamo tiesību aizsardzības līdzekļu nepilnību.

78. Visbeidzot, lai gan 44. punkta pēdējais teikums ir tiesiski nepareizs, no pastāvīgās judikatūras izriet, ka apelācijas sūdzība ir jānoraida, ja Vispārējās tiesas sprieduma motīvu daļā ir atklāts ES tiesību aktu pārkāpums, bet sprieduma rezolutīvā daļa ir balstīta uz citiem tiesību pamatiem [67]. Man šķiet, ka šis princips pēc analoģijas ir piemērojams šajā lietā.

79. Tā kā i) Vispārējās tiesas argumentāciju pārsūdzētā sprieduma 44. punktā var interpretēt tādā veidā, kas ir savienojams ar Līgumu, un ii) tās nolēmums ir pamatots ar to, ka, pieņemot 2010. gada lēmumus, Komisija ir pārsniegusi savas pilnvaras, secinu, ka Vispārējā tiesa nav pieļāvusi kļūdu, interpretējot LESD 266. pantu.

65 — Ģenerāladvokāta *Frensisa Džefrija* Džeikobsa [*Francis Geoffrey Jacobs*] secinājumi lietā Komisija/*Jégo-Quéré*, C-263/02 P, EU:C:2003:410, 44. punkts. Prasība par zaudējumu atlīdzību nodrošina piekļuvi tiesai, bet tā nav tiesas kontroles sistēmas daļa, un tas, ka šo prasību varētu neapmierināt, nenozīmē, ka attiecīgajai personai ir liegta efektīva tiesību aizsardzība tiesā. Skat., piemēram, spriedumu lietā *Reynolds Tobacco* u.c./Komisija, C-131/03 P, EU:C:2006:541, 82.–84. punkts.

66 — Prasība par zaudējumu atlīdzību lietā T-138/08 *Cavankee Fishing* u.c./Komisija ir balstīta uz sākotnējā lēmuma 2. pantu. Prasītāji apgalvo, ka Vispārējā tiesa spriedumā lietā *Boyle* u.c. ir konstatējusi kļūdu tiesību piemērošanā. Tie apgalvo, ka ir cietuši zaudējumus: i) jo ir bijuši spiesti iegādāties drošības tilpību tirgū, lai aizstātu tilpību, ko nav piešķīrusi Komisija; ii) daži prasītāji zaudēja zvejas dienas jūrā. Prasītāji apgalvo, ka pastāv tieša cēloņsakarība starp Komisijas atteikumu un zaudējumiem, kurus tie cietuši.

67 — Spriedums lietā *Salzgitter*/Komisija, C-210/98 P, EU:C:2000:397, 58. punkts; skat. arī spriedumu lietā *ThyssenKrupp Nirosta*/Komisija, C-352/09 P, EU:C:2011:191, 136. punkts.

Pienākumi saskaņā ar LESD 266. pantu un vispārējiem tiesību principiem

80. Komisija apgalvo, ka 2010. gada lēmumu pieņemšana ietilpa tās kompetencē, jo tai bija pietiekamas pilnvaras to darīt. Tā kā 2010. gada 13. jūlijā, kad šie lēmumi tika pieņemti, nebija spēkā ne Lēmums 97/413, ne Regulas Nr. 2792/99 6. pants, tā nevarēja uzklausīt zvejniecības pārvaldības komiteju. Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu, neizsverot pienākumu rīkoties saskaņā ar LESD 266. pantu attiecībā pret vispārējiem ES tiesību pamatprincipiem, jo īpaši tiesiskās noteiktības principu.

81. Komisija apgalvo, ka no sprieduma lietā *SP* u.c. un lietā *ArcelorMittal* izriet, ka agrākās materiālo tiesību normas ir piemērojamas pagātnes situācijām, bet procesuālo tiesību normas piemērojamas tikai tad, kad tās ir spēkā. Tāpēc Komisijai bija tiesības izmantot *ad hoc* procedūru un 2010. gada lēmumus nebija jāizskata zivsaimniecības pārvaldības komitejā. Atbildētāji nepiekrīt šim viedoklim.

82. Nepiekrītu Komisijas apgalvojumiem.

83. Man šķiet, ka spriedumā lietā *SP* u.c. ir uzsvērtas grūtības, kuras rada Komisijas pieeja.

84. Iepriekš minētajā lietā pēc EOTK līguma termiņa beigām notika netraucēta pāreja uz EK līguma (un pēc tam uz LESD) konkurences noteikumiem. Tas notika automātiski saskaņā ar tiesību normu pēctecību[68]. Turpretī šajā lietā ar Regulu Nr. 2371/2002, ievērojot nozīmīgu virziena maiņu KZP, vienkārši tika atcelta DVP IV sistēma[69]. Tāpēc nebija līdzvērtīgu materiālo tiesību normu, kas aizstāj Lēmuma 97/413 4. panta 2. punktu, kuras būtu ļāvušas Komisijai atļaut drošības tilpības palielināšanu.

85. Spriedumā lietā *SP* u.c. Vispārējā tiesa ievēroja pastāvīgo judikatūru, saskaņā ar kuru materiālo tiesību normas (kuras, lai ievērotu tiesiskās noteiktības principu un tiesiskās paļāvības principu, parasti nav piemērojamas ar atpakaļejošu spēku) tiek nošķirtas no procesuālo tiesību normām (kuras ir tieši piemērojamas)[70]. Tomēr tā arī (nozīmīgi) uzsvēra, ka ES iestādei vispirms ir vajadzīgas pilnvaras [*vires*], lai vispār rīkotos. Tā norādīja: "Šajā ziņā ir jāuzsver, ka tiesību normai, kas ir akta juridiskais pamats un kas pilnvaro Kopienas iestādi pieņemt attiecīgo aktu, ir jābūt spēkā šā akta pieņemšanas brīdī [..]. Turpretī principi, kas reglamentē tiesību normu nepārtrauktību laikā, var likt piemērot materiālās tiesību normas, kas vairs nav spēkā brīdī, kad Kopienas iestāde pieņem aktu[71]."

86. Tādēļ, pirmkārt, jānosaka, vai ES iestādei ir pilnvaras rīkoties, un, ja tā ir, tad, pamatojoties uz kādu konkrētu ES tiesību normu. Tikai tad nosaka precīzas materiālo un procesuālo tiesību normas, kas reglamentē šīs iestādes darbību. Tomēr, ja brīdī, kad ES iestāde vēlas pieņemt konkrētu lēmumu, nav spēkā esoša juridiska pamata, tad nav iespējams atsaukties uz principiem, kas reglamentē tiesību normu pēctecību, lai piemērotu materiālo tiesību normas, kuras iepriekš reglamentēja agrākos tiesību aktus[72]. Tā ir klasiskā pieeja.

87. Piemērojot šo analīzi šeit, ja Lēmuma 97/413 4. panta 2. punkts paliktu spēkā vai tiktu aizstāts ar analogu normu (vai, ja būtu bijis pārejas režīms, paredzot pilnvaru turpināšanos, lai lemtu par neizskatītajiem pieteikumiem), Komisijas kompetencē vēl arvien būtu lemt par sākotnējo pieteikumu, un tad, pēc sākotnējā lēmuma atcelšanas saistībā ar spriedumiem lietā *Boyle* u.c. un lietā *Flaherty* u.c., pieņemt 2010. gada lēmumus, lai izpildītu šos spriedumus. Taču Komisijas pilnvaras atļaut drošības tilpības palielināšanu izbeidzās līdz ar Lēmuma 97/413 4. panta 2. punkta atcelšanu. Man šķiet, ka nevar atjaunot normu, kas ir atcelta. Tāpat, arī netieši, ar to nekādā veidā nevar nodrošināt derīgu juridisko pamatu *ad hoc* darbībai.

68 — Spriedums lietā *SP* u.c., 109. punkts.

69 — Skat. iepriekš 16. punktu.

70 — Spriedums lietā *SP* u.c., 116. punkts.

71 — Spriedums lietā *SP* u.c., 118. punkts.

72 — Spriedums lietā *SP* u.c., 117. un 119. punkts.

88. Man ir vienlīdz grūti saprast Komisijas interpretāciju par spriedumu lietā *ArcelorMittal*.

89. Iepriekš minētajā lietā pret konkurenci vērsta rīcība, ko varēja sodīt saskaņā ar EOTK līgumu, pēc šī līguma termiņa beigām vēl arvien bija sodāma saskaņā ar EK līgumu (un vēlāk, protams, saskaņā ar LESD). Tāpēc sodīšana par pret konkurenci vērstu rīcību turpināja būt Komisijas kompetencē. Pēc tam, kad attiecībā uz vienu uzņēmumu tika atcelts Komisijas sākotnējais lēmums, kas bija pamatots ar EOTK līgumu, Komisija uzsāka jaunu procedūru saskaņā ar EK tiesību normām, kas bija kļuvušas piemērojamas (Regula Nr. 1/2003)[73], un uzlika jaunu naudas sodu. Uzņēmums apstrīdēja jauno lēmumu Vispārējā tiesā un apelācijas kārtībā Tiesā. Tiesa noraidīja apelācijas sūdzību.

90. Nolemjot šādi, Tiesa piekrita, ka, ņemot vērā tiesiskās noteiktības principu, īpaši svarīgi bija, lai attiecīgie uzņēmumi apzinātos savu tiesību un pienākumu apjomu, kā arī tiesisko pamatu, uz kuru balstoties Komisija tiem var uzlikt sodus[74]. Turpinājumā Tiesa pamatojās uz to, ka, tā kā Komisija vēl arvien bija pilnvarota rīkoties, tā varēja un tai vajadzēja piemērot pieejamās procedūras saskaņā ar EK līgumu (kas attiecīgajiem uzņēmumiem patiešām piedāvāja plašākas procesuālās garantijas). Konkrēti, Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punktā bija paredzēts juridiskais pamats rīcībai (pieņemt jaunu lēmumu, ar kuru uzliek jaunu naudas sodu)[75]. Tādēļ Komisijai bija pilnvaras rīkoties, un jaunais lēmums, kurā minēts šis spēkā esošais juridiskais pamats, bija tiesisks, lai gan tajā agrāk notikušai rīcībai tika piemērotas agrākās materiālo tiesību normas un pašreizējās procesuālās normas.

91. Turpretī šajā lietā Komisijas kompetencē pēc 2001. gada 31. decembra vairs neietilpa attiecīgā lēmuma pieņemšana. Šajā lietā tāpat nebija nevienas Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punktam līdzvērtīgas normas, ar kuru Komisijai būtu piešķirtas pilnvaras rīkoties un kura tai būtu ļāvusi piemērot agrākās Lēmuma 97/413 4. panta 2. punkta materiālo tiesību normas kopā ar pašreizējām procesuālo tiesību normām, lai pieņemtu lēmumu par izskatāmo pieteikumu. (Šeit jautājums nav arī par kuģu īpašnieku sodīšanu. Jautājums ir tikai par to, vai tie iegūst vai neiegūst pieprasīto palielināto drošības tilpību.)

92. Tāpēc nepiekrītu, ka spriedums lietā *ArcelorMittal* būtu interpretējams tādējādi, ka tas ievieš nianses pastāvīgajā judikatūrā un padara iespējamu tāda juridiskā pamata atjaunošanu, kuram beidzies termiņš, piemērojot vispārējos tiesību principus, ja materiālo tiesību normā tiek reglamentēti agrākie tiesību akti. Uzskatu, ka judikatūra nav mainījusies. Tiesību normai, kas ir tiesību akta juridiskais pamats un ar kuru Savienības iestāde tiek pilnvarota pieņemt attiecīgo tiesību aktu, ir noteikti jābūt spēkā brīdī, kad šis tiesību akts ir pieņemts[76]. Atceltā tiesību norma ir atcelta. Tā vairs nevar nodrošināt derīgu juridisko pamatu, lai rīkotos[77]. Tāpat, ja nav saglabājies juridiskais pamats, tad ar *ad hoc* juridisko pamatu nevar improvizēt tā, lai materiālo tiesību normu padarītu par piemērojamu agrākam tiesību aktam.

73 — Skat. iepriekš 41. zemsvītras piezīmi.

74 — Spriedums lietā *ArcelorMittal*, 68.–72. punkts.

75 — Spriedums lietā *ArcelorMittal*, 74. punkts.

76 — Spriedums lietā *ArcelorMittal*, 75. punkts.

77 — Skat. manus secinājumus apvienotajās lietās *Zuckerfabrik Jülich*, C-113/10, C-147/10 un C-234/10, EU:C:2011:701, 64. punkts. Tiesa spriedumā neizskatīja šo jautājumu. Komisija nesen iesniedza priekšlikumu, paskaidrojot, ka saskaņā ar LESD 266. pantu, ja pieņemtais akts, kas bija juridiskais pamats, ir pasludināts par spēkā neesošu, Komisija vairs nav tiesīga pieņemt labojošu tiesību aktu, kas vajadzīgs, lai izpildītu Tiesas spriedumu: Komisijas priekšlikums Padomes regulai, ar ko nosaka ražošanas maksājumu apjomu cukura nozarē 2001./2002., 2002./2003., 2003./2004., 2004./2005. un 2005./2006. tirdzniecības gadam, koeficientu papildu maksājuma aprēķināšanai 2001./2002. un 2004./2005. tirdzniecības gadam un summas, kuras cukura ražotājiem ir jāmaksā cukurbiešu pārdevējiem sakarā ar starpību starp ražošanas pamatmaksājumu maksimālo apjomu un šo maksājumu apjomu 2002./2003., 2003./2004. un 2005./2006. tirdzniecības gadam/* COM(2013) 527 *final*, 3. punkts, 3. lpp.

93. Kad Īrija iesniedza sākotnējo pieteikumu 2001. gada 14. decembrī, Lēmums 97/413 pilnībā bija spēkā. Man šķiet, ka patiesībā abas šī lēmuma normas kopā nodrošināja nepieciešamo juridisko pamatu Komisijas rīcībai. Šī Lēmuma 4. pants 2. punkts bija materiālo tiesību norma, kas regulēja drošības tilpības palielināšanu. Tomēr 9. panta 1. punkts bija norma, ar kuru Komisija tika pilnvarota īstenot šī lēmuma mērķus un sīki izstrādātus noteikumus. Tāpēc bija nepieciešama abu normu kombinācija, lai piešķirtu pilnvaras lemt par sākotnējo pieteikumu. Kad viena vai otra norma tika atcelta, izzuda Komisijas īpašās kompetence pieņemt vajadzīgo lēmumu.

94. Jāpiebilst, ka pienākums norādīt pasākuma juridisko pamatu ir saistīts ar pienākumu norādīt pamatojumu [78]. Kaut arī juridisko pamatu var izsecināt, ja to var noteikt no citām attiecīgā tiesību akta daļām, skaidra norāde ir nepieciešama, ja tā neesamības gadījumā attiecīgajām pusēm un Tiesai nav skaidrs konkrētais juridiskais pamats [79]. Šeit atkal kā piemērs jāizmanto Lēmums C(2010) 4758 attiecībā uz *Peter McBride* [80]. Šajā lēmumā ir skaidri noteikts, ka "Padomes Lēmuma 97/413 4. panta 2. punkts tika izslēgts ar Padomes Lēmuma 2002/70 1. panta 3. punktu un netika aizstāts ar atbilstīgu normu[;] šim jaunajam lēmumam vairs nav konkrēta juridiska pamata". Tā kā nav citas norādes uz primāro vai sekundāro tiesību aktu normām, ar kurām Komisijai piešķirta nepieciešamā kompetence, man šķiet neiespējami šo tekstu (vai ar to saistītos tekstos) izlasīt tā, it kā tajos būtu ietverts kaut kāds juridiskais pamats.

95. Līdz ar to uzskatu, ka Vispārējā tiesa ir pareizi nolēmusi, ka Komisijai nebija vajadzīgās kompetences 2010. gada lēmumu pieņemšanai.

96. Ja Komisijas kompetencē vairs nebija rīkoties pēc Lēmuma 97/413 4. panta 2. punkta atcelšanas, kas tad tai bija jādara pēc sprieduma lietā *Boyle* u.c. un lietā *Flaherty* u.c., lai izpildītu savus pienākumus saskaņā ar LESD 266. pantu?

97. Lai gan Tiesai nav jāsniedz norādījumi, tā var piedāvāt ieteikumus. Turpmāk izsakot savas domas, apzinos arī to, ka, iespējams, vieglāk būt gudram pēc notikuma, nekā skaidri saskatīt risinājumu, saskaroties ar šķietami neatrisināmu problēmu.

98. Pašai Komisijai saskaņā ar KZP nav likumdošanas pilnvaru, taču tai ir tiesības iesniegt priekšlikumus ES likumdevējam [81]. Turklāt LESD 290. panta 1. punktā ir norādīts, ka Komisijai var deleģēt pilnvaras pieņemt īstenošanas noteikumus. Abstraktā veidā tāpēc šķiet, ka Komisija varētu ierosināt ES likumdevējam ieviest trūkstošos pārejas noteikumus, kas to attiecīgu lūgumu gadījumā pilnvarotu lemt par drošības tilpības palielināšanu tiem pieteikumiem, kas vēl nebija izskatīti 2001. gada 31. decembrī (t.i., kad šis DVP IV elements bija atcelts). Tomēr jāatceras, ka sākotnējā pieteikuma iesniegšanas laikā esošais režīms jau sen ir aizstāts ar politiku, kurā vairāk uzsvērta zivju krājumu saglabāšana [82]. Lai prasītājiem patiešām atjaunotu to situāciju, kādā viņi būtu bijuši, ja būtu bijuši pārejas pasākumi, Komisijai tāpēc būtu jāizskata sākotnējie pieteikumi no KZP perspektīvas tā, kāda tā bija 2001. gadā, nevis no pašreizējās KZP perspektīvas, jāpieņem atbilstoši lēmumi un jāizvērtē, vai tā rezultātā atļautā jebkāda drošības tilpības palielināšana ir jālīdzsvaro ar kādu(-iem) citu(-iem) pasākumu(-iem), lai netraucētu pašreizējam KZP mērķim. Tas būtu nozīmīgs intelektuāls un praktisks izaicinājums.

78 — Spriedums lietā Komisija/Padome, C-370/07, EU:C:2009:590, 38., 39. un 46. punkts.

79 — Spriedums lietā Komisija/Padome, EU:C:2009:590, 56. punkts, un spriedums lietā Padome/Komisija, C-409/13, EU:C:2015:217, 79. punkts.

80 — Skat. iepriekš 39. punktu.

81 — Saskaņā ar LESD 43. panta 1. punktu.

82 — Iepriekš 13.–16. punkts.

99. Ir atceltas arī procesuālās garantijas, kas sniegtas saskaņā ar Lēmuma 97/413 10. pantu, lasot kopā ar Regulas Nr. 3760/92 17. un 18. pantu. Tāpēc Komisijai arī jāapsver, cik lielā mērā pašreizējie noteikumi par dalībvalstu uzraudzību attiecībā uz Komisijas KZP īstenošanas pasākumiem sniedz līdzvērtīgu vai labāku aizsardzību [83].

100. Kā jau norādīju [84], tad neuzskatu, ka šāda tiesvedības gaita apdraudētu to personu situāciju, kuras guvušas labumu no palielinātas drošības tilpības atļaušanas, vai kaut kā skartu to personu situāciju, kas saņēmušas negatīvus lēmumus, kurus tās neapstrīdēja tiesvedībā Vispārējā tiesā un kuri tādēļ kopš tā laika ir kļuvuši galīgi.

101. Manu iepriekš izklāstīto iemeslu dēļ secinu, ka apelācijas sūdzības pirmais pamats ir jānoraida.

Otrais apelācijas sūdzības pamats

102. Komisija norāda, ka Vispārējās tiesas argumentācija ir nepilnīga. Pirmkārt, tā ir sagrozījusi jautājumus Komisijas aizstāvības rakstā. Komisija atzina, ka tā nevarēja izmantot Lēmuma 97/413 4. panta 2. punkta procedūras, bet paskaidroja, ka tāpēc tā izmantoja *ad hoc* procedūru, vienlaikus saglabājot pilnvaras piemērot šo normu pēc būtības. Pārsūdzētais spriedums rada iespaidu, ka Komisija vienkārši nolēma izmantot juridisko pamatu, kuram bija beidzies termiņš, nemēģinot pamatot savu nostāju ar tiesību aktiem. Otrkārt, Komisija pārmet, ka Vispārējā tiesa nav aplūkojusi jautājumu par pieņemamību, kas radās lietā T-471/10 *Gill*.

103. Pienākums norādīt sprieduma pamatā esošo pamatojumu rodas saskaņā ar Tiesas statūtu 36. pantu, kas piemērojams Vispārējai tiesai saskaņā ar šo statūtu 53. panta pirmo daļu un Vispārējās tiesas Reglamenta 81. pantu. Vispārējā tiesa ir konsekventi uzskatījusi, ka Vispārējās tiesas sprieduma pamatojumam ir skaidri un nepārprotami jāparāda tās argumentācija, lai ieinteresētajām personām ļautu saprast pieņemtā lēmuma pamatojumu un Tiesai veikt tās kontroli [85].

104. Pirmkārt, man šķiet, ka Komisija būtībā atkārto argumentus, kurus tā izteica saistībā ar apelācijas pirmo pamatu. Otrkārt, lai gan tā ir taisnība, ka Komisijas apsvērumi pārsūdzētajā spriedumā ir izvērtēti īsumā, tomēr motīvi, ar kuriem pamatots šis spriedums, ir skaidri un nepārprotami. Vispārējā tiesa secināja, ka neviena primāro vai sekundāro tiesību aktu norma nepiešķīra Komisijas pilnvarojumu pieņemt lēmumu saistībā ar sākotnējo pieteikumu, tāpēc tai nebija kompetences un nebija juridiska pamata, lai pieņemtu 2010. gada lēmumus. Vispārējās tiesas argumentācija ir izteikta pietiekami precīzi, lai Komisija varētu iesniegt apelācijas sūdzību, bet Tiesa taisīt nolēmumu par apelācijas sūdzību.

105. Runājot par spriedumu lietā T-471/10 *Gill*, tās priekšvēsture ir tāda, ka 16 kuģu īpašnieki Vispārējā tiesā centās ierosināt tiesvedību par tiesību akta atcelšanu [86]. Tika izskatīts jautājums par to, vai sešās no šīm prasībām bija ievērots prasības celšanas termiņš saskaņā ar LESD 263. pantu [87]. Vispārējā tiesa ar 2011. gada 1. aprīļa rīkojumiem noraidīja piecas no šīm sešām prasībām termiņa nokavējuma dēļ un tādēļ kā acīmredzami nepieņemamas [88].

83 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. februāra Regula (ES) Nr. 182/2011, ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 13. lpp.).

84 — Iepriekš 61. punkts.

85 — Spriedums lietā *Mindo*/Komisija, C-652/11 P, EU:C:2013:229, 29. punkts.

86 — Skat. iepriekš 42. un 48. zemsvītras piezīmi.

87 — Attiecīgās lietas bija: T-468/10, T-469/10, T-470/10, T-471/10 un T-473/10.

88 — Rīkojums lietā *Doherty*/Komisija, T-468/10, EU:T:2011:133, 13.–17. punkts.

106. Termiņš šīs tiesvedības uzsākšanai sākās 2010. gada 17. jūlijā un beidzās pusnaktī 2010. gada 27. septembrī. Advokātiem bija radušās grūtības, kad tie 27. septembra naktī mēģināja nosūtīt prasības pieteikumus pa faksu Vispārējās tiesas kancelejai. Sākotnēji šis faksa aparāts nereaģēja, kad advokāti mēģināja nosūtīt prasības pieteikumu lietā T-471/10 *Gill* plkst. 23.53 un vēlreiz plkst. 23.57 pēc Luksemburgas laika. Tādēļ Vispārējā tiesa secināja, ka, ņemot vērā vidējo nosūtīšanas laiku, pat tad, ja kancelejas faksa aparāts būtu darbojies normāli, tikai pirmo no sešiem prasības pieteikumiem (lieta T-471/10 *Gill*) varēja nosūtīt līdz pusnaktij, kad beidzās termiņš visu prasību celšanai. Manuprāt, ar to pietiekami ir norādīti motīvi, uz kuriem balstoties Vispārējā tiesa ir atzinusi, ka *Gill* k-ga prasības pieteikums tika iesniegts termiņā un tādēļ bija pieņemams.

107. Tāpēc secinu, ka Vispārējā tiesa sniedza pietiekamu sava lēmuma pamatojumu un ka arī otrais apelācijas sūdzības pamats nav pamatots.

Tiesāšanās izdevumi

108. Atbilstoši Tiesas Reglamenta 138. un 184. pantam, lasot tos kopā, ja apelācijas sūdzība nav pamatota, Tiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem. Saskaņā ar 138. panta 1. punktu lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Uzskatu, ka apelācijas sūdzība ir jānoraida, un atbildētāji ir prasījuši atlīdzināt tiesāšanās izdevumus. Tāpēc Eiropas Komisijai jāpiespriež atlīdzināt atbildētāju tiesāšanās izdevumus.

Secinājumi

109. Tādēļ uzskatu, ka Tiesai:

— jānoraida apelācijas sūdzība;

— jāpiespriež Eiropas Komisijai atlīdzināt atbildētāju tiesāšanās izdevumus.